HADİS USULÜ DERSLERİ

www.hadisusulu.com facebook: /HadisUsulu twitter: @HadisUsulu 30 Mart 2015

DERS 6

HADİS USULÜNE DAİR İLK ESERLERİ

Bir önceki dersimizde Hadis usûlü kitaplarının **Mütekaddimûn** ve **Müteahhirûn** dönemleri denilen iki dönemde ele alındığına değinmiştik. Mütekaddimûn kelimesi, *öncekiler, öncüler* gibi anlamlara gelir. Hadis tarihinde klasik kitapların yazıldığı Mütekaddimûn dönemi, hicrî dördüncü asrın başına, hatta bazılarına göre sonlarına kadar devam eder. Bundan sonrasına Müteahhirûn dönemi denir. Bunun anlamı da *sonrakiler* demektir. Şimdi de her iki dönemde yazılan hadis usulüne dair kitapları ele alalım. Bu bilgi, **literatür bilgimiz** için önemli!

Mütekaddimûn Dönemi Hadis Usûlü Kitapları

1-**er-Râmhürmüzî** (ö.360/971)'nin ***el-Muhaddisü'l-fâsıl beyne'r-râvî ve'l-vâî*** isimli eseri günümüze ulaşan hadis âlimlerince yazılmış ilk müstakil hadis usûlü kitabı kabul edilir.

2- **Hâkim en-Nîsâbûrî'nin** (ö.405/1014) ***Ma'rifetü ulûmi'l-hadîs*** isimli eseri. Bu eserin başlığındaki ulûm:ilimler kelimesi hadis konuları anlamınadır.

3- **Hatîb el-Bağdâdî'nin** (ö.463/1071) ***el-Kifâye fî ilmi'r-rivâye*** isimli eseri. İsminden anlaşılacağı üzere müellif bu kitabı rivayet ilimlerinde yeterli bir kitap ortaya koyma amacıyla yazmıştır.

Müteahhirûn Dönemi Hadis Usûlü Kitapları

Bu dönemde yazılan kitaplarda verilen bilgilerin, isnadlarıyla verilmesi geleneği terkedilmiş, yapılan alıntılar sadece yazar veya kitap isimlerine yapılan göndermelerle verilmeye başlanmıştır.

1- **Kadı İyâd'ın** (ö.544/1149) ***el-İlmâ' ilâ ma'rifeti usûli'r-rivâye ve takyîdi's semâ*'** isimli eseri. Yazar yukarıda verdiğimiz üç Hadis Usûlü eserinden yararlanmıştır.

2- **el-Meyâncî'nin** (ö.580/1184) ***Mâ lâ yese'u'l-muhaddise cehlüh*** isimli kitabı on sayfalık küçük bir risaledir ve hadis usulünün temel konularının özeti niteliğindedir.

3- **İbnü's-Salâh eş-Şehrizûrî'nin** (ö.643/1245) ***Ulûmü'l-hadîs***'i. Kitap Mukaddimetü İbni's-Salâh ismiyle meşhur olmuştur. İbnü's-Salâh Şam'daki Eşrefiyye Dâru'l-Hadîsi denilen hadis medresesinde hocalık yapmıştır. Bu kitap, derslerinde öğrencilerine yazdırdığı notlardan meydana gelmiştir. Yazıldığı andan itibaren tarihteki en meşhur ve yaygın olarak okunan ve kullanılan Hadis Usûlü kitabı olmuş, üzerinde şerh, özetleme ve nazma çevirme yani şiir haline getirme şeklinde çok sayıda çalışma yapılmıştır. Dolayısıyla İbnü's-Salâh'ın kitabı ve türevleri, Hadis Usûlü'nün en temel belirleyici metni ve klasiği olmuştur.

4- **el-Kâsımî'nin** (ö.1332/1913-4) ***Kavâidü't- tahdîs***'i.

5- **el-Cezâirî'nin** (ö.1268/1851-2) ***Tevcîhü'n-nazar ilâ usûli'l-eser***'i.